

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 marca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił J. W. prawa do wypłaty zasiłku opiekuńczego za okres 25.03.2016r do 10.05.2016r zasiłku chorobowego za okres od 11.05.2016r do 5.09.2016r i zasiłku macierzyńskiego na drugie dziecko za okres od 6.09.2016 r do 4.09.2017r od wyższej podstawy wymiaru zasiłku niż kwota 2099,44 zł.

Odwołanie od powyższej decyzji ZUS do Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi w dniu 28.04.2017r złożyła J. W. zauważając, że ZUS w zaskarżonej decyzji nie zastosował przepisu art. 43 Ustawy z dnia 25.06.1999r o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2017r, poz. 1368 z późn. zm.) i ustalił podstawy wymiaru zasiłków na nowo mimo, iż pomiędzy okresami pobierania świadczeń nie było przerwy wynoszącej trzy pełne miesiące.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania powołując się na art. 3 pkt 4 ust 2, art. 43, art. 48 ust 2 i art. 49 ust 1 cytowanej wyżej Ustawy z 25.06.1999 roku.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 listopada 2017 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi- Śródmieścia X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 27 marca 2017 roku w ten sposób, że przyznał wnioskodawczyni J. W. prawo do wypłaty zasiłku opiekuńczego za okres od dnia 25 marca 2016 roku do dnia 10 maja 2016 roku, zasiłku chorobowego za okres od dnia 11 maja 2016 roku do dnia 5 września 2016 roku i zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 6 września 2016 roku do dnia 4 września 2017 roku z podstawy wymiaru zasiłku w kwocie 8540,55 zł.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego.

Wnioskodawczyni J. W. była objęta dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 2011r do dnia 4 listopada 2015 roku. W okresie od dnia 5 listopada 2015 roku do dnia 30 grudnia 2015 roku wnioskodawczyni pobierała zasiłek macierzyński w związku z urodzeniem pierwszego dziecka. Do wyliczenia podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego została przyjęta maksymalna podstawa wymiaru zasiłku obowiązująca w 2015 roku, to jest kwota 9897,50 zł pomniejszona o kwotę odpowiadającą 13,71% podstawy wymiaru składki, co dało podstawę wymiaru w kwocie 8540,55 zł. W okresie od dnia 31 grudnia 2015 roku do dnia 8 lutego 2016 roku wnioskodawczyni była zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Wniosek o ponowne objęcie ubezpieczeniem chorobowym J. W. zgłosiła w dniu 9 lutego 2016 roku. Składki należne za miesiące luty i marzec 2016 roku zostały przez wnioskodawczynię opłacone od podwyższonej podstawy wynoszącej 10137,50 zł. Za okres od dnia 25 marca 2016 roku do dnia 10 maja 2016 roku wnioskodawczyni przedstawiła zwolnienia lekarskie z tytułu opieki nad chorym dzieckiem urodzonym (...). Za okres od dnia 11 maja 2016 roku do dnia 5 września 2016 roku wnioskodawczyni przedstawiła zwolnienia lekarskie z tytułu własnej choroby, a następnie za okres od dnia 6 września 2016 roku do dnia 4 września 2017 roku wystąpiła o wypłatę zasiłku macierzyńskiego w związku z urodzeniem drugiego dziecka.

Powyższych ustaleń Sąd Rejonowy dokonał na podstawie niekwestionowanych przez strony dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego i załączonych do akt sprawy. Zaznaczenia wymaga, że okoliczności stanu faktycznego nie były przedmiotem sporu, a spór ten w istocie ograniczał się do kwestii prawnych.

W oparciu o wyżej ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż odwołanie wnioskodawczyni podlega uwzględnieniu.

Sąd I Instancji zaważył, że w przedmiotowej sprawie spór koncentrował się wokół tego, czy wobec przerwania okresu podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od 31 grudnia 2015 roku do 8 lutego 2016 roku, podstawę wymiaru zasiłku należało obliczyć ponownie zgodnie z art. 48 ust. 1 w zw. z art. 48a ustawy z dnia 25 czerwca

1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tj. Dz.U. z 2017 roku, poz. 1368, z późn. zm.), czy też należało odstąpić od ponownego obliczania, stosując art. 43 w zw. z art. 48 ust. 2 cytowanej ustawy.

Sąd Rejonowy odniósł się do dyspozycji art. 48 ust. 1, art. 3 pkt 4, art. 48 a, art. 43 oraz 49 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. 60 poz. 636 z późn. zm.). Ponadto powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2016 roku sygn. II UK 478/15 (opubl. Legalis Numer 1555655), w którym to Sąd Najwyższy stwierdził, że jedynym kryterium wskazanym w art. 43 cytowanej wyżej ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa jest nieistnienie przerwy między okresami pobierania zasiłków - zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju - albo wystąpienie przerwy nie dłuższej niż trzy miesiące kalendarzowe. Uwzględniając, że przepis ten nie odnosi się do spornej w sprawie ciągłości ubezpieczenia, Sąd Najwyższy przyjął, że przerwa w ubezpieczeniu chorobowym spowodowana pobieraniem zasiłku macierzyńskiego nie ma znaczenia w okolicznościach przerwanego na krótko utrzymywania się warunków zachowania prawa do zasiłku. Przystąpienie bowiem ubezpieczonej do ubezpieczenia nawet w pierwszym możliwym dniu, nie zmieniłoby tego, że w stanie faktycznym sprawy znajduje zastosowanie art. 43 ustawy o świadczeniach pieniężnych, ponieważ przerwa między pobieraniem zasiłku macierzyńskiego w związku z urodzeniem pierwszego dziecka i następnie kolejnym zasiłkiem opiekuńczym nie przekroczyła trzech miesięcy kalendarzowych.

Przenosząc powyższe stanowisko na grunt niniejszej sprawy Sąd Rejonowy wskazał, iż jakkolwiek wskazane wyżej orzeczenie Sądu Najwyższego dotyczy możliwości zastosowania art. 49 ust. 1 cytowanej ustawy (w przypadku okresu ubezpieczenia chorobowego krótszego, niż miesiąc), to jednak w ocenie Sądu I instancji, rozważania te zachowują swoją aktualność w odniesieniu do odwołującej, która po krótkiej przerwie, podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu krócej niż 12 miesięcy (art. 48a). Skoro zatem art. 43 nie odnosi się do ciągłości ubezpieczenia (która zostało przerwana u J. W. na okres od 31 grudnia 2015 roku do 8 lutego 2016 roku), a jedynym warunkiem jest nieistnienie przerwy między zasiłkami tego samego, bądź innego rodzaju, lub istnienie przerwy krótszej, niż trzy miesiące, należy przyjąć, iż w sytuacji odwołującej winien zostać zastosowany art. 43 w zw. z art. 48 ust 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Wnioskodawczyni pobierała bowiem zasiłek macierzyński do dnia 30 grudnia 2015 roku, natomiast od dnia 25 marca 2016 roku nabyła prawo do zasiłku opiekuńczego, a następnie kolejno zasiłku chorobowego i macierzyńskiego na drugie urodzone dziecko. Jakkolwiek były to zasiłki różnego rodzaju to przerwa między ich pobieraniem (okres od 31 grudnia 2015 roku do 24 marca 2016 roku), nie przekroczyła 3 miesięcy kalendarzowych, a jak wyżej wskazano, przerwa w ciągłości ubezpieczenia pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Kategoryczne brzmienie art. 43 ustawy nie daje podstaw do ustalenia podstawy wymiaru zasiłku za okresy objęte skarżoną decyzją od kwoty innej, niż ta, która była podstawą wymiaru zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 5 listopada 2015 roku do dnia 30 grudnia 2015 roku. Celem omawianego przepisu jest bowiem urealnienie wysokości świadczenia z ubezpieczenia społecznego (zasiłku chorobowego) w relacji do wynagrodzenia za pracę lub przychodu z tytułu działalności gospodarczej (por. wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 21 czerwca 2017 roku sygn. akt IV Ua 27/17, opubl. Portal Orzeczeń Sądu Okręgowego w Olsztynie).

W konsekwencji Sąd Rejonowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. W. prawo do zasiłku opiekuńczego za okres od 25 marca 2016 roku do 10 maja 2016 roku, zasiłku chorobowego za okres od 11 maja 2016 roku do 5 września 2016 roku i zasiłku macierzyńskiego za okres od 6 września 2016 roku do 4 września 2017 roku od podstawy wymiaru 8540,55 zł (to jest kwoty 9897,50 zł pomniejszonej o kwotę odpowiadającą 13,71% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe zgodnie z art. 3 pkt. 4 ustawy).

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się organ rentowy i złożył apelację w dniu 29.12.2017r. Skarżonemu wyrokowi zarzucił on naruszenie prawa materialnego, a w szczególności niewłaściwe zastosowanie art. 43, nie zastosowanie art. 36 ust. 2 w związku z art. 49 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017r., poz. 1368) poprzez ustalenie, że J.

W. jest uprawniona do zasiłku chorobowego począwszy od dnia 25 marca 2016 roku z podstawy wymiaru w kwocie 8540,55 zł.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, że Sąd nie wziął pod uwagę, że w okresie od dnia 31 grudnia 2015 roku do dnia 8 lutego 2016 roku wnioskodawczym nie podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Na podstawie przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 9 ust. 1 c w związku z art. 6 ust. 1 pkt 2, 4, 5, 8, 10) z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego wnioskodawczyni podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Zatem z tytułu działalności gospodarczej mogła podlegać tylko dobrowolnie w/w ubezpieczeniom - wyklucza to tym samym możliwość podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu we wskazanym wyżej okresie. W myśl art. 14 ust. 2 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje od dnia ustania tytułu podlegania tym ubezpieczeniom. W tym przypadku ubezpieczenie chorobowe z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej ustało z mocy prawa z dniem nabycia przez wnioskodawczynię uprawnień do zasiłku macierzyńskiego. W związku z powyższym przerwa w ubezpieczeniu chorobowym była dłuższa niż 30 dni i podstawę wymiaru zasiłku przyznanego od 25.03.2016 roku należało ustalić w oparciu o przepis art. 36 ust. 2 w związku z art. 49 cytowanej ustawy zasiłkowej.

Mając powyższe na uwadze skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania albo o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżony wyrok jest prawidłowy i znajduje oparcie zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i w obowiązujących przepisach prawa.

Sąd Okręgowy w pełni aprobuje ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne. Podziela również wywody prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie znajdując przy tym żadnych podstaw do jego zmiany bądź uchylenia.

Podniesione w apelacji zarzuty dotyczące naruszenia prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 43 i niezastosowanie art. 36 ust 2 w związku z art. 49 Ustawy z dnia 25.06.1999r o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2017r poz. 1368) nie zasługują na uwzględnienie. Sąd Rejonowy wydał trafne i odpowiadające prawu orzeczenie.

Przystępując do analizy prawidłowości zaskarżonego wyroku warto przypomnieć, że przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego przysługującego osobie ubezpieczonej niebędącej pracownikiem, w tym osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej (przedsiębiorcy), stosuje się przepisy art. 48 - 52 Ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (aktualnie t.j. Dz. U. z 2017 roku, poz. 1368). Zgodnie z treścią art. 52 wymienionej ustawy przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego i zasiłku opiekuńczego stosuje się odpowiednio przepisy art. 36 ust. 2-4, art. 38 ust. 1, art. 42, art. 43, art. 48 ust. 1 oraz art. 49 i art. 50.

Stosownie do treści art. 48 ust. 1 podstawę wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu niebędącemu pracownikiem stanowi przeciętny miesięczny przychód za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy.

Z kolei w myśl ust. 2 tego przepisu przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu niebędącemu pracownikiem stosuje się odpowiednio przepisy art. 36 ust. 2-4, art. 38 ust. 1, art. 42, art. 43 i art. 46 z zastrzeżeniem art. 48a-50 Ustawy.

Zgodnie z treścią art. 43 cytowanej ustawy podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe.

W myśl natomiast art. 49 ust. 1 pkt. 1 ustawy jeżeli niezdolność do pracy powstała przed upływem pełnego miesiąca kalendarzowego ubezpieczenia chorobowego, podstawę wymiaru zasiłku stanowi najniższa miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe za miesiąc, w którym powstało prawo do zasiłku, po odliczeniach, o których mowa w art. 3 pkt 4 - dla ubezpieczonych, dla których określono najniższą podstawę wymiaru składek. W ocenie Sądu Okręgowego przepis ten nie ma zastosowania w niniejszej sprawie.

Wbrew pogładowi strony apelującej w zaskarżonym rozstrzygnięciu Sądu Rejonowego zawartym w wyroku został prawidłowo zastosowany art. 43 ustawy zasiłkowej w myśl, którego podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe. Nie ma racji skarżący jakoby w niniejszej sprawie istotne znaczenie miała okoliczność braku podlegania w okresie od dnia 31 grudnia 2015 roku do dnia 8 lutego 2016 roku przez wnioskodawczynię dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Sąd Okręgowy - podobnie jak Sąd Rejonowy - podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 7 grudnia 2016 r., sygn. akt II UK 478/15 opublikowanym w LEX nr 2198198, w którym wskazał, że w realiach sprawy podobnej do niniejszej zastosowanie miałyby art. 49 ust. 1 pkt 1 ustawy, gdyby nie fakt, że "zasada wyrażona w art. 49 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych doznaje wyjątku w wypadku nieustalania na nowo podstawy wymiaru świadczenia przewidzianego w art. 43, jeżeli między okresami pobierania zasiłków (zarówno tego samego, jak i innego rodzaju) nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż trzy miesiące kalendarzowe (art. 48 ust. 2 ustawy). Sąd Najwyższy wskazał, że rozstrzygając relację między art. 49 ust. 1 i art. 43 ustawy, należy stwierdzić, że art. 49 ust. 1 stosuje się wtedy, gdy oblicza się podstawę wymiaru zasiłku, natomiast art. 43 ustawy w okolicznościach, w których podstawy wymiaru świadczenia nie oblicza się (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2016 r., II UK 206/15 niepublikowany, i z dnia 14 września 2016 r., II UK 329/15 niepublikowany). Ustawodawca przewidział, że ze względu na kontynuację świadczeń możliwe jest wykorzystanie podstawy ich wymiaru obliczonej na potrzeby uprzednio nabytego świadczenia. Jedynym kryterium wskazanym w art. 43 cytowanej ustawy jest nieistnienie przerwy między okresami pobierania zasiłków - zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju - albo wystąpienie przerwy nie dłuższej niż trzy miesiące kalendarzowe (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2005 r., I UK 372/04, OSNP 2005 Nr 21, poz. 343). (...).

Zatem ustawodawca w sposób precyzyjny określił jaki warunek musi być spełniony, aby można było skorzystać z dyspozycji powyższego przepisu. W ocenie Sądu Najwyższego, którego pogląd podziela Sąd Okręgowy w Łodzi, przepis art. 43 cytowanej Ustawy nie odnosi się do ciągłości ubezpieczenia. A co za tym idzie okoliczność nie podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu we wskazanym okresie tj. od dnia 31 grudnia 2015 roku do dnia 8 lutego 2016 roku nie miała znaczenia. Nawet przystąpienie ubezpieczonej do ubezpieczenia chorobowego w określonym przez ustawodawcę terminie 7 dni po zaprzestaniu pobierania zasiłku macierzyńskiego nie zmieniłoby tego, że w stanie faktycznym sprawy znajduje zastosowanie art. 43 cytowanej ustawy. Przerwa między pobieraniem zasiłku macierzyńskiego (od dnia 5 listopada 2015 roku do dnia 30 grudnia 2015 roku) a zasiłku opiekuńczego (od dnia 25 marca 2016 roku do dnia 10 maja 2016 roku) nie przekroczyła trzech miesięcy kalendarzowych. A tylko ten jeden warunek - zgodnie z dyspozycją art. 43 ustawy zasiłkowej - jest wymagany od ubezpieczonej i jak wykazało niniejsze postępowanie został on spełniony.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy uznał, że w przedmiotowej w niniejszej sprawie należało zastosować art. 43 Ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w zw. z art. 48 ust. 2 tej ustawy. A co za tym idzie podstawą wymiaru zasiłku opiekuńczego, chorobowego i macierzyńskiego w spornym okresie powinna być kwota 8540,55 zł, czyli taka sama jak podstawa wymiaru zasiłku macierzyńskiego wcześniej pobieranego przez odwołującą się J. W..

Mając na względzie wszystkie wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie przepisu art. 358 kpc oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. jako niezasadną.

SSO Agnieszka Domańska-Jakubowska SSO Sylwestra Przybysz SSO Agnieszka Gocek

E.W.

z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS I Oddziałowi w Ł. wraz z aktami ZUS.

30.04.2018r.